

NACZELNA RADA ADWOKACKA

ul. Świętojerska 16, 00-202 Warszawa
tel. 22 505 25 00, 22 505 25 01, fax 22 505 25 08
e-mail: nra@nra.pl www.nra.pl

Uchwała Nr 2/2017

z dnia 20 marca 2017 roku

Komisji Praw Człowieka przy Naczelnej Radzie Adwokackiej

20 marca 2017 r. upływa 10 lat od wydania wyroku Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w sprawie Tysiąc przeciwko Polsce (skarga nr 5410/03). Wyrok do dzisiaj nie został wykonany przez polskie władze. Komisja Praw Człowieka przy Naczelnej Radzie Adwokackiej apeluje o pilne podjęcie prac nowelizujących art. 31 ustawy z 6 listopada 2008r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta w celu zapewnienia kobietom w Polsce europejskich standardów ochrony ich praw.

Trybunał stwierdził w wyroku naruszenie art. 8 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka w aspekcie prawa do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego Skarżącej. Naruszenie Konwencji wynikało z braku zapewnienia kobiecie dostępu do skutecznej procedury kwestionowania orzeczenia lekarza oceniającego, że stan jej zdrowia nie uzasadnia przeprowadzenia legalnego zabiegu przerwania ciąży. Skuteczna procedura powinna gwarantować prawo do oceny sprawy przez niezależny i kompetentny organ, zapewniać kobiecie możliwość przedstawienia swoich racji, bycia osobiście wysłuchaną oraz obligować do wydania w terminie decyzji uzasadnionej na piśmie.

W art. 31 ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta ustawodawca uregulował procedurę rozpatrywania sprzeciwu od opinii albo orzeczenia lekarskiego. W ocenie Komisji Praw Człowieka przy Naczelnej Radzie Adwokackiej procedury sprzeciwu nie można nadal uznać za skuteczny mechanizm ochrony praw pacjenta. Kobiety, z uwagi na nadmierny formalizm procedury, od lat z niej nie korzystają, a tym samym nie uzyskują zaświadczenia o wystąpieniu okoliczności uzasadniających ewentualne przerwanie ciąży na podstawie ustawy o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży.

W przeszłości podejmowane były próby usprawnienia procedury wnoszenia sprzeciwu. Rada Ministrów przygotowała projekt nowelizacji, która przewidywała m.in. uproszczenie procedury sprzeciwu poprzez odstąpienie od wymogu wskazania w sprzeciwie przepisu prawa, z którego wynikają prawa lub obowiązki pacjenta, sprecyzowanie, że sprzeciw przysługuje także przy odmowie wydania opinii lub orzeczenia oraz odmowy skierowania na badania diagnostyczne,

czy wreszcie, skrócenie z 30 do 10 dni terminu wydania przez Komisję Lekarską przy Rzeczniku Praw Pacjenta orzeczenia i możliwość wnoszenia sprzeciwu drogą elektroniczną. Propozycje tych zmian pierwotnie znajdowały odzwierciedlenie w rządowym projekcie nowelizacji ustawy, jednak ostatecznie Rada Ministrów zrezygnowała z nowelizacji procedury wnoszenia sprzeciwu. 24 lutego 2017 r. Sejm RP uchwalił ustawę o zmianie ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta oraz niektórych innych ustaw, która nie upraszcza procedury wnoszenia sprzeciwu.

Zaniechanie znowelizowania ww. przepisów pokazuje, że polskie władze nie zapewniają efektywnej realizacji prawa do przerywania ciąży w przypadkach wskazanych w ustawie o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży, a tym samym gwarancji wynikających z Europejskiej Konwencji Praw Człowieka. Systemowe utrzymywanie stanu niewykonywania wyroku w sprawie Tysiąc przeciwko Polsce narusza zobowiązania międzynarodowe ciążące na polskich władzach.

Adw. Justyna Metelska

Przewodnicząca Komisji Praw Człowieka przy NRA